

BYER I BEVÆGELSE

DET 59. DANSKE BYPLANMØDE 1.-2. OKTOBER 2009 I SLAGELSE

KORSØR GAMLE STATION

BYER I BEVÆGELSE

Hvordan kan bypolitik og planlægning være med til at fremme det sunde liv?

Sundhed er et af de højest prioriterede velfærdsgoder. Kommunerne har fået nye opgaver på området, og sundhedstemaet står centralt i mange af de nye kommuneplaner. Samtidig har Breddeidrætsudvalget og Forebyggelseskommissionen offentliggjort et par omdiskuterede rapporter med anbefalinger til politikerne.

Diskussionerne handler bl.a. om, hvad der er et sundt liv og for hvem. Hvad betyder forskelle i livsformer og de måder vi bruger omgivelserne på? Hvilke vilkår og ressourcer har forskellige befolkningsgrupper og den enkelte – fysisk, mentalt, socialt, kulturelt, uddannelsesmæssigt og økonomisk?

På årets byplanmøde vil vi koncentrere os om planlægningens rolle. Hvordan kan indretningen af byerne, de omgivende landskaber og trafiknettet bidrage til et sundere liv? Mødet vil have tre hovedtemaer:

- **Nye former for fritids- og kulturaktiviteter.** Hvilke krav stiller de nye mere individuelle aktiviteter til de fysiske omgivelser? Hvad sker der med de mere traditionelle aktiviteter? Kan forældede anlæg og bygninger bruges på nye måder?
- **Alternativer til den voksende biltrafik.** Hvad skal der ske i trafikpolitik, planlægning og med trafiknettet, hvis vi skal fremme sundheden?
- **Indsatser mod livsstilssygdomme.** Hvordan kan de fysiske rammer være med til at fremme bevægelse og motion, afkobling og ro i hverdagen?

For alle tre temaer gælder det, at der skal adfærdsændringer til. Hvordan kan det blive nemmere at ændre adfærd, og hvordan kan det spille sammen med forbedringer i de fysiske omgivelser? Dialogen med brugerne må styrkes for at få bedre kendskab til de reelle adfærdsmønstre og behov.

Ligeså vigtigt er det at påpege, at tværfagligt samarbejde er nødvendigt. Koblingerne må styrkes imellem den fysiske planlægning for boliger, erhverv, trafik og miljø – og planlægningen på sundheds-, social-, fritids-, kultur- og uddannelsesområderne. Med udsigt til en fortsat stram økonomi vil der være særligt fokus på prioritering og synergi-effekter af indsatserne.

Også i et sundhedsperspektiv er der nok af udfordringer til vores plankultur og -traditioner!

Men hvad er stort og hvad er småt? Realiteter og myter? Samfundets ansvar, og den enkeltes?

Det vil vi debattere på byplanmødet i Slagelse den 1.-2. oktober 2009.

Ellen Højgaard Jensen
Direktør for Dansk Byplanlaboratorium

PROGRAM

RET TIL ÆNDRINGER FORBEHOLDES

TORSDAG

DEN 1. OKTOBER

- 10.00 **Byplanmødet åbnes** i Antvorskovhallen. Velkomster ved
 * *Formanden for Dansk Byplanlaboratorium og*
 * *Borgmester Lis Tribler, Slagelse Kommune*
- Vi er skabt til bevægelse ...**
 Hvordan kan vi fremme motion i hverdagen? Hvad er effekten af forskellige slags indsatser?
 Hvordan skal vi prioritere?
 * *Professor, overlæge, dr.med. Bente Klarlund Pedersen, Rigshospitalet*
- ... men har også behov for ro og pauser**
 Hvilke tilbud rummer byen og det åbne land, og hvordan bruger vi dem?
 Hvad betyder geografien og områdernes udformning?
 * *Afdelingsleder Thomas Barfoed Randrup, Niras Konsulenterne*
- 11.10 Pause
- 11.40 **Trafikken, ven og fjende**
 Hvordan kan vi fremme trafikens positive effekter for sundheden – og samtidig begrænse de negative? Hvor gavner det især at sætte ind? Hvilke handlemuligheder har kommuner, regioner og staten?
 * *Direktør Anette Enemark, Tetraplan A/S*
- Kampen om planlægningen**
 Skal andet og mere end kredsløb og muskler bevæges? Hvad med sindet og sanserne?
 Hvordan skaber vi inspirerende udfoldelsesmuligheder for de mange nye aktivitetsformer?
 * *Rådgiver Claus Bøje, Lokale- og Anlægsfonden*
- Sundhed og bypolitik**
 Hvordan kan vi bidrage til et sundere liv? Hvor skal vægten lægges? Har vi redskaberne?
 * *Formanden for Dansk Byplanlaboratorium*
- 12.30 Pause – transport til frokost- og delmødesteder
- 14.00- **Delmøder** (se side 4) i Slagelse og på Gerlev Idrætshøjskole
 16.15 Herefter transport til og fra hoteller
- 19.00- **Aftenarrangement** i Antvorskovhallen
 01.00 ByplanPrisen 2009, middag, underholdning, dans

FREDAG

DEN 2. OKTOBER

- 09.00 **Byplanmødet genoptages** i Antvorskovhallen
- 09.05- **Vestsjælland, brikker til en mosaik**
 09.35 Et billed-causeri om folk, byer og landskaber i Vestsjælland gennem tiderne.
 * *Museumsdirektør Ea Stevns Matzon, Sydvestsjællands Museum*
- 10.00 **Udflugter** i Vestsjælland (se side 8) afgår fra Antvorskovhallen
- 16.00 **Fælles afslutning** i Slagelse Musikhus. Byplanmødet afrundes af
 * *Borgmester Lis Tribler, Slagelse Kommune og*
 * *Formanden for Dansk Byplanlaboratorium*
- 16.30 Byplanmødet slutter

DELMØDER

Torsdag den 1. oktober kl. 14.00-16.15

Frokost og delmøder afholdes forskellige steder i Slagelse by og på Gerlev Idrætshøjskole. Af hensyn til lokalestørrelser og bustransport er der loft over deltagerantallet på de enkelte delmøder.

Det vil være muligt at deltage

- enten i 1 af delmøderne A-I
- eller i 2 af de kortere delmøder J-L.

Angiv venligst ønsker om delmøde på tilmeldingsblanketten i prioriteret rækkefølge!

Ønskerne efterkommes i den rækkefølge, tilmelding modtages. Der tages forbehold for ændringer i de anførte delmøder.

Delmøderne A-I afholdes i Slagelse torsdag den 1. oktober kl. 14.00-16.15. Det er kun muligt at deltage i 1 af disse delmøder. I forbindelse med oplæggene er der afsat god tid til spørgsmål og debat.

A Hvor bevægelsesvenlig er din by?

Debat om ny viden og metoder

En ny metode kortlægger borgernes bevægelsesmønstre i forbindelse med aktiv transport og rekreativ fysisk aktivitet. Kortlægningen er GIS-baseret og giver et overblik over en bys bevægelsesvenlighed, og hvor der findes røde zoner – barrierer for bevægelse. I Kolding Kommune har et tværfagligt team (med ansatte fra sundheds-, plan-, park-, kultur- og fritidsforvaltningerne) fået kortlagt, hvor bevægelsesvenlig Kolding by er. Delmødet orienterer om potentialerne for at bruge metoden og udfolder evalueringsrapporternes konklusioner om god tilgængelighed og sikring af gode forbindelser mellem byens forskellige aktiviteter. Hvordan vil Kolding Kommune bruge konklusionerne i det videre kommuneplanarbejde?

- * Lektor Jens Troelsen, Institut for Idret og Biomekanik, Syddansk Universitet
- * Sundbedskoordinator Mads Mathias Kyed, Kolding Kommune

B Kvalitet af grønne områder – oplevelsesværdier i praksis

Workshop om ny viden og metoder (opfølgning på hovedforedraget ”..men vi har også behov for ro og pauser”)

Kan man opdele en naturoplevelse i ottendedele? En ny metode opdeler naturoplevelser i otte oplevelsesværdier, fx Artsrigt, Fredfyldt, Åbent, Trygt og Vildt! Metoden er udviklet af Københavns Universitet og anvendes i fire sjællandske provinsbyer til at kvalificere diskussionen om, hvad grønne områder er – og hvad de skal tilbyde. Delmødets formål er at diskutere kvaliteten af park- og byrum ud fra oplevelsesværdi-metoden: Vi får en indføring i metoden og tager herefter til Slagelse Lystskov og afprøver den i praksis. Workshoppen afsluttes med en diskussion af metoden og dens anvendelighed i praksis. En praktiker, der har anvendt metoden på fire kommunale parker, giver indspark til diskussionen.

- * Afdelingsleder Thomas B. Randrup, Niras Konsulenterne (tidl. professor på Københavns Universitet)
- * Phd-studerende, Jasper Schipperijn, KU-Life
- * Park- og Vejchef Ivan Hyllested Pedersen, Roskilde Kommune

BOLIGNÆRT GRØNT OMRÅDE I SLAGELSE NORDBY, KIERULFFSVEJ

C Sundhed og bypolitik

Debat om politik, proces og fysiske eksempler (se i øvrigt udflugt 4)

1. januar 2007 overtog kommunerne ansvaret for forebyggelse på sundhedsområdet. I Slagelse Kommune indgår sundheden i arbejdet med planstrategi, park- og natur og sundhedspolitik, og udkrystalliseres også i konkrete, fysiske projekter som fx stien på den gamle Næstved-Slagelse-bane, Kobæk Skov og de udendørs fitnessrum i Slagelse Midtby. Hvilke problemer og potentialer er der forbundet med at sammentænke sundhed og byplanlægning? Delmødet lægger op til debat om strategiske og praktiske problemstillinger – ansporet af en *kærlig kritik* fra Horsens, som i et langt og vedholdende træk har arbejdet med at sammentænke sundhed og byplanlægning.

- * Borgmester Lis Tribler, Slagelse Kommune
- * Tidl. borgmester Vagn Ry Nielsen, Horsens

D Sjællandsprojektet – pendling på tværs af kommunegrænser

Debat om politik og proces

Som naboer til hovedstaden er borgerne i Region Sjælland dem, der pendler allerlængst. Derfor går kommuner og region i *Sjællandsprojektet* hånd i hånd i forsøget på at forbedre forholdene for regionens pendlere. I samspil med staten arbejdes desuden på at opstille udviklingsscenarier for en bæredygtig pendling. Projektet er kendetegnet ved en vellykket dialog og en proces, der bygger på de fælles prioriteringer der er opnået mellem regionen og alle 17 kommuner. Med afsæt i en status for projektet vil vi diskutere, hvordan en formel og uformel organisering rent praktisk løbes i gang. Hvilke perspektiver har projektet, og hvor langt rækker enigheden mellem de 17 kommuner, når alt kommer til alt? Om udviklingsplanlægning som et værktøj, region og kommuner er fælles om.

- * Fagchef René Lønnee, Regional Udvikling, Region Sjælland
- * Formand Jens Stenbæk, KKR Sjælland (Det Kommunale KontaktRåd)

E Motionslangen – bynær skov og natur

Debat om politik og proces

Motionslangen ved Nykøbing Falster binder byens grønne områder sammen til en 21 km lang rute, der løber igennem tæt bebyggede områder, skove, åbne marker og den smukke kyststrækning ud til Guldborgsund. Ruten er lige velegnet til at spadsere, løbe eller cykle på – i kortere stræk eller i fuld længde. Projektet er realiseret ved en tæt samarbejdsproces mellem private og offentlige aktører. Hvad har kendetegnet processen, og hvad ser aktørerne hver især af perspektiver i samarbejdet?

- * Skovfoged Anders Walther Hansen, Storstrøm Statsskovdistrikt
- * Teamleder Frederik Cordes, Guldborgsund Kommune, Natur og Miljø
- * Godsejer og formand for Tokmandssektionen Lars Hvidtfeldt, Gl. Kirstineberg

F Byfornyelse og aktiverende byrum

Debat om proces og fysiske løsninger

Hvordan kan aktiverende byrum indtænkes i byfornyelsen? Skal vi tænke langt bredere end vi gør, når vi etablerer petanquebaner og skaterramper? På delmødet vil vi også dykke ned i to konkrete eksempler. Indenrigs- og Socialministeriet præsenterer en manual og et idékatalog, der skal inspirere til nye tanker. Ideerne fra kataloget vil blive afprøvet i fuld skala i Odense hen over sommeren 2009, hvor der etableres to-tre legegader, der skal opfordre til mere bevægelse i byens rum. I Vestbyen i Horsens har man gennemført og afsluttet et vellykket kvarterløft, der havde fokus på sundheden. Hvad kan vi lære af erfaringerne fra Odense og Horsens, og hvilken rolle spillede borgere og brugere for projekternes udformning? Hvordan kan ideerne fra Indenrigs- og Socialministeriets manual og idékatalog bruges?

- * *Kontorchef Charlotte Kruse Lange, Indenrigs- og Socialministeriet*
- * *Projektleder, byplanarkitekt Lene Krogh, Horsens Kommune*
- * *Kultursociolog Benny Schytte, forfatter til Indenrigs- og Socialministeriets idékatalog*

G Cykeltrafik – fra New York til Næstved

Debat om fysiske løsninger (se i øvrigt udflugt 8)

Cykeltrafik er bæredygtig trafik. Hvad skal der til for at få flere til at cykle? Fra hele verden ser man på danske eksempler på, hvordan det kan gøres. Og så rykker de med helt nye løsninger i byer som New York, Mexico City og Bogota. Hvad kan vi lære derfra? Men selvom cykeltrafikken takket være en målrettet indsats stiger i de større byer som København og Odense falder den på landsplan. Hvorfor cykler folk ikke i provinsbyerne? Det gør man noget ved i Næstved, som i mange år har arbejdet med at forbedre cykelstier fra forstæderne til stationen og anlagt bedre parkeringsforhold for cyklerne her. Kan Næstveds løsning kopieres?

- * *Arkitekt maa. Jan Gehl, Gehl Architects*
- * *Trafikplanlægger Anders Gedde Pedersen, Næstved Kommune*
- * *med replikker fra programchef Andreas Røhl, Cykelområdet, Københavns Kommune, og projektleder Elsebeth Gedde, Odense Cykelby*

H At deles om pladsen

Debat om fysiske løsninger

Hvad kan vi opnå med en mere fleksibel udnyttelse af pladser? På delmødet præsenteres eksempler fra Vejle, Herning og Japan til fleksible og inkluderende pladser, der appellerer til alle lige fra elitesportsudøvere, de uorganiserede motionister og dem der kan lide at se på! Derefter zoomes ind på Centrumpladsen i Ringe, som i dagtimerne bruges til parkering, men om aftenen og weekenden kan bruges til alt mulig andet. Projektet så lovende ud i planlægningsfasen, hvor kommunen stod for en forankringsproces med bred involvering af brugergrupper. Hvad skete der, da kommunen trak sig ud?

- * *Centerleder René Kwal, Center for Idræt og Arkitektur*
- * *Planlægger Poul Mathiessen, tidl. Ringe (nu Svendborg) Kommune*

I Græsrodder i bevægelse

Workshop om politik og proces. Arrangeres i samarbejde med Netværk for Yngre Planlæggere, NYP

Integration af bevægelse og motion i den fysiske planlægning kræver nye kreative løsninger! Verden er fuld af NGO'ere: uafhængige organisationer, græsrodsbevægelser og lokale foreninger, som står på spring for at være med. I Danmark betragter vi traditionelt kommune/stat som den afgørende drivkraft indenfor fysisk planlægning. Andre steder i verden er det først og fremmest de civile, uafhængige organisationer, som sætter dagsordenen indenfor udformning og udvikling af det fysiske miljø – også når det gælder sundhedsfremmende projekter. Kan vi lære af det? Med udgangspunkt i temaet motion/sundhed diskuterer workshoppen NGO'ernes rolle i planlægningen. Deltagerne vil arbejde i mindre grupper med et specifikt planområde og føres igennem korte og indholdsrige sessioner baseret på metoder for idegenerering, der tvinger den enkelte til aktiv deltagelse. Målet er at opstille koncepter, som nytænker brugen af NGO'ere i sundhedsfremmende projekter. Vær forberedt på hurtige beslutninger og hårde deadlines!

- * *Byplankonsulent Kirstine Iversen, Niras Konsulenterne*
- * *Civilingeniør i Urban Design Christian Achermann, Sweco Architects A/S BirkNielsen*
- * *Byplanlægger Dorte Ringgaard Jensen, Silkeborg Kommune*

Delmøderne J, K og L afholdes på Gerlev Idrætshøj-skole torsdag den 1. oktober kl. 14.00-15.00 – og gentages kl. 15.15-16.15 samme sted.

Det er muligt at deltage i 2 af disse kortere delmøder – angiv den ønskede kombination på tilmeldingsblanketten.

Oplæggene er primært informative, med mulighed for opklarende spørgsmål fra deltagerne.

J Planlægning for idrætsfaciliteter – nærhed eller kvalitet?

Mange af 1970ernes sportshaller er ofte nedslidte og utidssvarende. De opfylder gårsdagens behov om faciliteter til kollektiv idrætsudøvelse, hvor idræt og motion i dag udøves individuelt. Det viser en kortlægning af idrætsfaciliteter og borgernes behov, som Syddansk Universitet har foretaget for fire kommuner. Kortlægningen er et indspark til at give de nye stor-kommuner et overblik, som de kan bruge i et kommuneplan-perspektiv – så beslutningsgrundlaget kvalificeres til en mere bevidst og rationel prioritering af ressourcer til idrætten. Delmødet stiller skarpt på spørgsmålet om politikerne skal give efter for de lokale interesser i de mindre bysamfund, hvor ildsjælene befinder sig, og etablere det smalle tilbud til brugerne – eller om de skal tage opgøret, centralisere og sikre fremtidens avancerede faciliteter med en større mangfoldighed af tilbud. Ofte bliver det en diskussion om vi vil ha' nærhed eller kvalitet.

- * *Professor Bjarne Ibsen, Center for Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet*
- * *Borgmester Bo Andersen, Faaborg-Midtfyn Kommune*

K Strøg til bevægelse – lærerige eksempler

I de senere år er der etableret byrum med inventar, som er designet til at motivere forbipasserende til fysisk aktivitet. Ikke alle byrum fungerer lige godt – hvad er det, der virker? Delmødet er en miniforelæsning om en håndfuld eksempler som *Plug and Play* i Ørestaden, *Prags Boulevard* i Holmbladsgadekvarteret, *skaterbanen* i Ahlefeldtsgade og *gasværksgrunden* i Fredericia, som Lokale- og Anlægsfonden har støttet og holder i strakt arm.

- * *Planchef Per Schulze, Lokale- og Anlægsfonden*

BROLØB OVER STOREBÆLT

L Gerlev Legepark – rend og hop!

Gerlev Idrætshøjskole har som den første danske højskole taget *street movement*-kulturen til sig. Højskolen udbyder kurser i bevægelseskunsterne *parkour* og *freerunning*, som er udsprunget i undergrundsmiljøer i storbyer som Paris og London. Filosofien er at bruge nærmiljøet aktivt og kreativt til bevægelse, en tankeproces der åbner en ny verden af uendelige muligheder. Delmødet byder på et kort oplæg om højskolens nye opfattelse af byen og dens inventar som idrætsfaciliteter, hvorefter vi bevæger os ud i legeparken.

- * *Forstander Finn Berggren, Gerlev Idrætshøjskole*

UDFLUGTER

Fredag den 2. oktober kl. 10.00-16.00

Efter foredraget *“Vestsjælland, brikker til en mosaik”* fredag morgen i Antvorskovhallen starter alle udflugter herfra kl. 10.00 og er tilbage i Slagelse senest kl. 16.00 til byplanmødets fælles afslutning i Slagelse Musikhus. Der er loft over deltagerantallet på de enkelte udflugter, og ønskerne efterkommes i den rækkefølge, tilmelding modtages. Angiv venligst ønsker om udflugt på tilmeldingsblanketten i **prioriteret rækkefølge!** Der tages forbehold for ændringer i udflugtsprogrammerne.

SLAGELSE BYMIDTE

1 Slagelse – rekreative områder i periferi og bymidte

Arrangeres i samarbejde med Slagelse Kommune

Udflugten viser den forvandling som Slagelse har gennemgået i de senere år. Vi lægger ud med et besøg på vikingeringborgen *Trelleborg*, det tidligste eksempel på god storskala-planlægning i Slagelse Kommune. Herfra kører vi gennem *Lystskoven* til et nyt naturområde, hvor der planlægges en ny landskabspark med idrætsområde, som den eksisterende 27 hullers golfbane bliver en del af. Vi kaster et blik på golfbanens indpasning i det omkringliggende landskab og spiser frokost i golfklubben. I det byomdannede boligområde ved *Kierulffsvej i nordbyen* ser vi på, hvordan et gråt, traditionelt 1960er betonbyggeri er forvandlet til et attraktivt, trafiksaneret boligområde med tæt kontakt til grønne, nærrecreative områder. Endelig besøger vi *Slagelse bymidte*, som er gjort mere miljøvenlig med kunst, vand, torve og restauranter m.v. – og hører om nye og gamle centerdannelser, pladser, belægnings- og belysning.

KORSØR HAVN, HALSSKOV MARITIME BY

2 Korsør – fra færgeby til broby

Arrangeres i samarbejde med Slagelse Kommune

Udflugten fortæller om de planlægningsmæssige muligheder Korsør fik efter færgernes sidste afgang og etableringen af den faste forbindelse over Storebælt. Vi skal se de realiserede eksempler på ny byudvikling og lægger ud med *Halskov Maritime By*, der er et af landets største boligprojekter og den første reelle husbådsby. På vej til *Musholm Bugten* passerer vi brofæstet og et af byens nyere kystnære udviklingsområder. Vi kører rundt om *Korsør Nor* og besøger *Tårnborghavn Slotsbanke*, hvor Korsør by lå indtil 1300-tallet, og videre til den bynære *Korsør Lystskov* hvor vi spiser frokost på *Sommerlyst*. Vi besøger det planlagte *Banegårdskvarter*, som er muliggjort ved placering af den nye *Korsør Station* nord for byen – samt *Motalavej-kvarteret*, som er blevet løftet med bl.a. et nyt kvarterhus, bygget af samme sten som det Kgl. Teaters nye skuespilhus. Langs den nye nærrecreative bypark på de gamle jernbanearealer kører vi til pierbebyggelserne på *Korsør Havn*. Herfra er der udsigt til *Korsør Fæstning*, med Christian d. 4s magasinbygning, som i dag rummer *By- og Overfartsmuseet* og Korsør havnefront med centerbebyggelsen *Havnearkaderne*.

SKÆLSKØR HAVN

3 Skælskør – cykeltur, rekreation og wellness

Arrangeres i samarbejde med Slagelse Kommune

På udflugten – en cykeltur på ca. 10 km – skal vi se og høre om Skælskør bys styrker, svagheder og rolle i den nye storkommune. I kraft af sin lidt afsides og naturskønne beliggenhed har byen en styrkeposition indenfor rekreation og wellness, da både den hyggelige købstad og området omkring byen er rige på rekreative muligheder. Selve cykelturen starter i *Kobæk Skov*, som er kommunens nyeste skovrejsningsområde med mange motionsstier. På vej ind mod byen passerer vi *Julemærkehjemmet* og den gamle *Folkehøjskole* og hører om planerne til hotel, kursus og feriecenter i en storslået natur. Efter frokost i *Skælskør bymidte* ser vi nærmere på selve byen. Ved det gamle rådhus på Gammel Torv berettes om Skælskør bys kulturhistorie og den planlægning, der er grundlaget for bymidtens udvikling og har medvirket til at fastholde bymidtens arkitektoniske udtryk. Vi runder havnen med det nye og omdiskuterede biblioteksbyggeri, samt den gamle station, hvortil der skal anlægges en regional sti på den gamle Næstved-Slagelse-Skælskør-jernbane kaldet *Fodsporet*. Vi slutter ved *Skælskør Hallen*, der har en af landets største klatrevægge, og hører om den velfungerende klatreklub.

PETER GADE, SLAGELSE NYE "SUNDHEDSAMBASSADØR"

4 Slagelse Kommune – sundheden i centrum

Arrangeres i samarbejde med Slagelse Kommune

Udflugten viser hvordan Slagelse Kommune arbejder med at realisere kommunens sundhedsfokus, der kommer til udtryk i planstrategi og sundhedspolitik. Udflugten begynder i *Slagelse by*, hvor vi besøger to grønne anlæg, der renoveres så de lever op til kommunens aftaler om Sund Kommune og Klimakommune: *Lystanlægget* og *anlægget i Smedegade* med bl.a. opholdspladser til hverdagens små pauser. Ved biblioteket ser vi på et udendørs træningsrum, der indrettes ud fra de sidste trends indenfor street movement og udendørs fitness. På *Gerlev Idrætshøjskole* skal vi på rundvisning til parkour-anlæg og legekamp, og høre om de muligheder, der er for street movement i bymiljøet. Frokost spises i højskolens sunde køkken. Om eftermiddagen besigtiger vi den nyindviede *Kobæk Skov*, som er kommunens nyeste bynære skovrejsning med befæstede motionsstier og hundeskov. Vi hører om den nyskabte *Kobæk Sø* og drikker kaffe med udsigt over søen. Endelig besøger vi *Korsør Bypark*, der efter Storebæltsbroens åbning blev etableret på det tidligere jernbaneterræn. Parken strækker sig som et grønt bånd gennem den nordlige bydel og blev i 2002 indviet som en bypark med stort natur- og aktivitetsindhold. Vi ser på de forskellige parkrum, som er målrettet forskellige aldersgrupper.

5 Mulighedernes bro

Arrangeres i samarbejde med Slagelse Kommune

Få et indblik i den fascinerende historie om det omfattende og mangeårige strategi- og lobbyarbejde, som den daværende Korsør Kommune foretog op til, under og efter byggeriet af Storebæltsbroen. Først kører vi til *Sprogø* over højbroen – ét af Danmarks mest imponerende bygningsværker. På *Gl. Sprogø* går vi op til det gamle fyrtårn og kører derefter rundt på *Ny Sprogø* til tunnelportalen og brofæstet. Efterfølgende går turen forbi de nye pierboliger på de tidligere færgelejer og *Havnearkaderne*, et butik- og boligbyggeri ved *Korsør Havn*. Vi spiser

MUSHOLM BUGT FERIECENTER

KYST PÅ HALVØEN RØSNÆS VED KALUNDBORG

frokost på *Flådestation Korsør*, og får en kort orientering om Flådestationen samt en rundtur til havnekajerne. Vi besøger det tidligere jernbaneareal, som delte den nordlige del af Korsør i to områder. Her er der anlagt en *bypark* på ca. 200.000 m², som binder byen bedre sammen og åbner nye muligheder for friluftslivet. Turen slutter i det nordlige byudviklingsområde ved *Musholmbugten* med besøg i nogle af de nyeste udstykninger samt *Musholm Bugt Feriecenter*.

6 Kalundborg – et alsidigt friluftsliv

Arrangeres i samarbejde med Kalundborg Kommune

Med sin beliggenhed i den nordvestligste del af Sjælland byder Kalundborg Kommune på en meget varieret natur. Vi skal se tre områder i kommunen med mulighed for et alsidigt og oplevelsesrigt friluftsliv. Først besøger vi det bynære skovrejsningsområde *Klosterskoven*, der blev etableret for 12 år siden og rummer mange slags stier til gang, ridning og mountainbiking. Vi går gennem skoven til kommunens nye idrætsbørnehave. På *Røsnæsgården*, der ligger helt ude på spidsen af halvøen Røsnæs spiser vi frokost med udsigt til Storebælt og Kalundborg Fjord. Røsnæsgården fungerer som naturskole, og en naturvejleder vil guide os rundt i området og fortælle om det storslåede landskabs historie og funktioner i dag. Endelig besøger vi *Fugledegård Formidlingscenter*, som ligger med udsigt over Tissø i Naturpark Åmosen. En lokal ildsjæl fortæller om centrets tilblivelse, hvor visionen har været at skabe et "center uden vægge", der formidler områdets natur- og kulturhistorie – bl.a. det lokale fund af en vikingebeyggelse med levn fra et af den tids vigtigste magtcentre på Sjælland.

7 Sorø – en regionshovedstad midt i naturen

Arrangeres i samarbejde med Sorø Kommune

Udflugten viser de kulturhistoriske, landskabelige og naturmæssige værdier i *Sorø by* og omgivelser. På *Sorø Akademi* opføres et nyt Science Center i *Akademihaven* ud til Sorø Sø – en spændende arkitektonisk og planlægningsmæssig udfordring i at føje nyt til et historisk bygningskompleks og en fin gammel bymidte, tæt på skov og sø. Vi fortsætter til den lokale roklub, hvor temaet er den betydning, den meget bynære placering har for roklubbens medlemmer. Vi besøger det tidligere *Sorø Vand-, Gas- og Elektricitetsværk*, der i dag rummer et kultur- og fritids-

center, som danner ramme om en lang række forskellige aktiviteter, herunder gymnastik, yoga mv. Til fods fortsætter vi ca. 1 km langs Sorø Sø ad en nyligt renoveret sti omkring søen. Undervejs fortælles om renoveringen og stiens betydning for det bynære friluftsliv og motionsliv. Frokost spises på husholdningsskolen *Ankerhus Seminarium*, hvor vi også skal høre om skolens forhold til Sorø by og sundhedsdimensionen i uddannelsen før og nu. Endelig besøger vi de bynære idræts- og friluftsanlæg ved *Grønningen*.

SORØ SØ TÆT PÅ BYMIDTEN

8 Næstved – byens blå og grønne strøg

Arrangeres i samarbejde med Næstved Kommune

Vi skal se på nogle af resultaterne af Næstved Kommunes arbejde med den *Grønne Plan*, der går ud på at skabe bynære skovbælter samt grønne cykel- og gangstiforbindelser fra forstæderne til bymidte og station. Vi starter ved Susåen midt i *Herlufsholm Kostskoles* historiske miljø. De modige kan herfra sejle i kano (medstrøms) ind til byen, de andre går ad stien langs åen. Vi følger de blå og grønne strøg ind til byen og hører undervejs om omlægning og genopretning af åen. Ved *Slusehuset* i Rådmandshaven hiver vi kanoerne på land. Ved *Næstved Station* ser vi den nye stationsplads og fodgænger/cykelbro over jernbanen – begge projekter har gående og cyklister i fokus. Efter frokost på Hotel Vinhuset ser vi Susåens genåbnede forløb ved den historiske bymidte. Vi besøger *Næstved Syd*, et helhedsorienteret byfornyelsesprojekt, og hører om forvaltningernes tværgående samarbejde i forbindelse med det endnu ikke realiserede Stenlænge-område. Til slut ser vi de nye *skovrejsningsområder* vest for byen, og hører om projektet og processen.

SUSÅEN MELLE M NÆSTVED BYMIDTE OG HERLUFSHOLM

TYSTRUP-BAVELSE SØERNE

9 Susåens landskaber

Arrangeres i samarbejde med Næstved Kommune

Fokus for udflugten er en række konkrete projekter i det åbne land, hvor natur, friluftsliv og folkesundhed indgår. Projekterne er hver især vigtige elementer i Næstved Kommunes *Grønne Plan*, hvor samarbejdet med Storstrøm Statskovdistrikt spiller en afgørende rolle. Vi besøger naturgenopretningsprojektet ved *den mellemste Suså*, som er den mest markante ådal på Sjælland. Statskovdistriktet fortæller om planerne for at genslynge åen og overrisle engene med drænvandet fra dyrkningsarealer i oplandet til glæde for blomster og truede engfugle. Vi ser på

den nye statskov ved *Glumsø*, der byder på muligheder for bynær rekreation og friluftsliv og går en tur ved *Glumsø Sø*. Efter frokost på *Kongskilde Friluftsgård* ved nordenden af Tystrup Sø, kører vi langs Tystrup-Bavelse søerne og hører om tankerne bag regionale naturparker, som bygger på en helhedsorienteret tilgang til natur- og friluftslivplanlægningen. Udflugtens sidste stop er i *Hårslev* på den gamle *Næstved-Slagelse jernbane*, hvor vi ser en kortere strækning af den regionale sti *Fodsporet*, der skal laves på banelegemet.

GOLFVED SKJOLDENÆSHOLM

10 Ringsted – forskellige bud på det sunde liv

Arrangeres i samarbejde med Ringsted Kommune

Hvordan opnår vi det sunde liv? Udflugten byder på en tour de force i måder at organisere sig på – i *friluftslivet*, *hjemmelivet*, *foreningslivet*, og i *pensionistlivet*. Udflugten starter med en gåtur langs en del af stiforløbet mellem *Kværkeby* og *Vigersted*, der er synliggjort for at opmuntre flere fra lokalområdet til at dyrke motion og opleve nærområdets spændende natur og kulturhistorie. Herefter besøger vi bofællesskabet *Savværket* i Jystrup – en succes med mange år på bagen. Vi spiser frokost på *Skjoldenæs-holm Golfklub*, som byder på motion for medlemmer. Om eftermiddagen besøger vi landsbyen *Valsømagle*, hvor en nyere lokalplan udstikker vide rammer for 30 økologiske huse, hvilket har været genstand for en intens, lokal debat. Turen afsluttes på kaserneområdet i Ringsted med besøg på *Knud Lavard-centret* – kommunens nyeste ældrecenter. Samtidig ser vi på byggeudstillingen på *Skansen* – miljørigtig projektering i parkbyen og store rekreative friarealer op mod motorvejen.

11 Naturpark Åmosen – samarbejde og synergi i praksis

Arrangeres i samarbejde med Friluftsrådets Kredsbestyrelse, Nordvestsjælland

Udflugten anskueliggør de muligheder der ligger for kommunerne i at oprette naturparker på frivillig basis. Naturparker, som bl.a. kan indeholde tilbud til befolkningen om et aktivt friluftsliv. *Naturpark Åmosen* er et typisk udflugtsområde. På turen oplever vi områdets mangfoldighed med bl.a. herregårdslandskaber, de kongelige vandmøller, Tissø samt Store og Lille Åmose. Et af de første stop er *Fugledegård Besøgscenter*. Der er indlagt et par små vandreture, bl.a. til udsigtspunkter, og frokosten indtages på den idylliske *Bromølle Kro*. *Naturpark Åmosen* er oprettet gennem et frivilligt samarbejde mellem de tre kommuner Holbæk, Kalundborg og Sorø, samt en række organisationer. I naturparken fremmes synergien mellem de mange attraktioner, faciliteter, natur- og kulturlokaliteter – gennem fælles planlægning, markedsføring og naturvejledning. Naturparken tænkes opbygget som en *fond*, med en *bestyrelse* med repræsentanter fra lokale myndigheder, landbrug, turisme, museer, friluftsliv og naturinteresser. Et fælles kommuneplantillæg for området er under forberedelse. En midlertidig styregruppe har allerede gennemført mange praktiske tiltag, bl.a. udvikling af et besøgscenter, design af informationssystem og udarbejdelse af friluftskort. Der er indledt et samarbejde med Roskilde Universitetscenter om forskning og information.

STI TIL UDSIGTSPUNKT I NATURPARK ÅMOSEN

12 Gerlev – leg og bevægelse

Arrangeres i samarbejde med Gerlev Idrætshøjskole og Gerlev Center for Leg og Bevægelseskultur

AFPRØVNING AF DET VIRTUELLE LEGELANDSKAB PÅ GERLEV

Hvordan arbejder man på Gerlev med at anvende byens rum og det åbne land som aktivitetsmiljøer for leg og bevægelse? Vi besøger *Gerlev Idrætshøjskole* og *Gerlev Center for Leg og Bevægelseskultur*, får en kort introduktion til tankerne bag institutionernes aktiviteter, ser *Streetmovement/parkour-parken* og bliver aktiveret i *Gerlev Legepark*. Efter at ha' leget os gennem formiddagen spiser vi frokost i *Gerlevs Grønne Køkken*. Om eftermiddagen skal vi opleve *Bevægelseskaravanen*, et aktivitetsprojekt, der er blevet til i et samarbejde mellem Gerlev og Region Sjælland. Her flyttes de aktiviteter, vi har oplevet på Gerlev, ud i byrummet og landskabet. Vi følger karavanens spor til et åbent grønt område midt i *Sla-gelse by*, hvor vi afprøver fremtidens virtuelle aktivitetsmiljø, baseret på GPS- og mobilteknologi. Senere bevæger vi os ind i bymidten, hvor vi skal være fysisk aktive på *Schweizerpladsen*. Vi tager afsæt i pladsens og byens muligheder for leg og street-aktiviteter og afprøver de workshops som borgerne oplevede, da Bevægelseskaravanen kom til byen.

PRAKTISKE OPLYSNINGER

Byplanmødets hovedforedrag samt middag m.v. torsdag aften afholdes i **Antvorskovhallen**, Sejerøvej 1, 4200 Slagelse. Frokost og delmøder torsdag finder sted andre steder i Slagelse samt på Gerlev Idrætshøjskole. Mødets fælles afslutning fredag eftermiddag finder sted i Musikhuset i Slagelse.

Tilmelding og betaling

Tilmelding til Det 59. danske Byplanmøde foretages online på vores hjemmeside www.byplanlab.dk under "Byplanmødet". Tilmelding skal være Dansk Byplanlaboratorium i hænde **senest mandag den 3. august 2009**. Bekræftelse og faktura fremsendes, når tilmelding er modtaget i Byplanlaboratoriet.

Ved afbud efter tilmeldingsfristen den 3. august og til og med onsdag den 16. september 2009 betales et gebyr på kr. 500. Ved afbud efter den 16. september betales **den fulde deltagerafgift**.

Der er loft over deltagerantallet, og det kan blive nødvendigt at prioritere tilmeldingerne efter modtagelsesdato. I givet fald oprettes en venteliste.

Deltagerafgift

Prisen pr. deltager fra kommuner, regioner og andre, der yder fuldt tilskud til Dansk Byplanlaboratorium i 2009 er kr. 4.800,-. Der ydes rabat til studerende og arbejdsløse. For alle andre er deltagerafgiften kr. 6.400,-.

Afgiften inkluderer måltider med drikkevarer, udflugter og deltagermateriale.

Overnatning er **ikke inkluderet** i deltagerafgiften.

SLAGELSE MUSIKHUS, HER FINDER BYPLANMØDETS AFSLUTNING STED

Overnatning

Slagelse Turistbureau står for formidling af værelser i forbindelse med byplanmødet. Udover værelser på hoteller, kroer og feriecentre tilbydes også overnatning på vandrerhjem, i camping-hytter m.v.

Reservation af overnatning foretages online via [link til Slagelse Turistbureau på www.byplanlab.dk](http://link.til.Slagelse.Turistbureau.på.www.byplanlab.dk) under "Byplanmødet".

Reservation skal være Slagelse Turistbureau i hænde **senest mandag den 3. august 2009** og er herefter bindende. Reservationer sker i den rækkefølge de modtages.

Bekræftelse og faktura fremsendes fra og betales til Slagelse Turistbureau.

Overnatningssteder og priser fremgår af oversigten til højre. Flere oplysninger om overnatningsstederne findes via [link til Slagelse Turistbureau på www.byplanlab.dk](http://link.til.Slagelse.Turistbureau.på.www.byplanlab.dk) under "Byplanmødet".

Eventuel yderligere information om overnatning kan fås ved henvendelse direkte til Slagelse Turistbureau:

Lonnie Hansen, tlf. 58 52 22 06,
e-mail: lh@vsvs.dk
eller evt.

Mie Danielsen, tlf. 58 52 22 06,
e-mail: md@vsvs.dk
www.visitsydvestsjælland.dk

Overnatningssteder og priser DKR	Enkelt- værelse eget bad/toilet	Enkelt- værelse delt bad/toilet	Bemærk
SLAGELSE			
Hotel Frederik den 2. (1,0 km)	850		
Danhostel Slagelse (1,0 km)		475	
Hotel Antvorskov (1,6 km)	610		
Antvorskov Kaserne (2,5 km)	365		
Gerlev Idrætshøjskole (6,2 km)	520		
Vilcon Hotel og Konferencegaard (8,7 km)	895		
RUDS VEDBY			
Kragerup Gods (14,6 km)	1200		
SORØ			
Sorø Camping (15,4 km)	475	425	fl. vær.typer
Comwell Sorø Storkro (15,8 km)	1195		
Hotel Postgården, Sorø (16,9 km)	775	700	fl. vær.typer
Danhostel Sorø, Kongskildegård (16,8 km)	635	560	fl. vær.typer
Krebshuset (21,6 km)	615		
SKÆLSKØR			
Campinggården Boeslunde (16,5 km)	360-735	435	fl. vær.typer
Danhostel Skælskør, Lystskoven (17,1 km)	410		
Center for Sundhed og Træning (17,1 km)	700		
Villa Fjordhøj (18,4 km)	950	850	fl. vær.typer
Hotel Postgården, Skælskør (18,8 km)	575		
KORSØR			
Comwell Klarskovgaard (17,0 km)	1469		
Musholm Bugt Feriecenter (17,9 km)	1075	1075	fl. vær.typer
Best Western Hotel Jens Baggesen (18,4 km)	795		
Storebælt Camping og Feriecenter (18,9 km)	595		hytter
Danhostel Korsør, Svenstrupgaard (19,0 km)	600	565	fl. vær.typer
MENSTRUP			
Menstrup Kro (31,3 km)	890		
RINGSTED			
Hotel Scandic Ringsted (32,8 km)	1150		

Bemærk:

Alle priser er pr. værelse pr. døgn, inkl. morgenmad, linned og moms. Priserne tillægges et administrationsgebyr på kr. 55,- pr. overnattende person. Pristillæg for evt. dobbeltværelse oplyses ved henvendelse til Slagelse Turistbureau.

Programmet er udsendt af Dansk Byplanlaboratorium juni 2009
Tilrettelæggelse: Henrik Witthøft (ansv.) og Christian Broen
Layout: Mark Gry Christiansen og Henrik Witthøft
Tryk: Handy-Print A/S, Skive

Fotos:

Evan Hemmingsen: forside, side 14.

www.janwinther.dk: bagside.

Børge T. Andersen: side 2.

Sund & Bælt A/S: side 7.

Morten Kjergaard: side 10 (nederst), 13 (øverst), side 15.

Slagelse Kommune: side 4-5, 8, 9, 10 (øverst t.v. og t.h.).

Sorø Kommune: side 11 (øverst).

Næstved Kommune: side 11 (nederst), side 12 (øverst).

Ringsted Kommune: side 12 (nederst).

Lars Hazelton: side 13 (nederst).

TISSØ I NATURPARK ÅMOSEN

Dansk Byplanlaboratorium

er en selvstændig, uafhængig institution, hvis formål er at fremme by- og landskabsplanlægning i Danmark.

DANSK BYPLANLABORATORIUM
NØRREGADE 36
1165 KØBENHAVN K
TLF. 33 13 72 81
FAX 33 14 34 35
DB@BYPLANLAB.DK
WWW.BYPLANLAB.DK

VIKINGEBORGEN TRELLEBORG SYDVEST FOR SLAGELSE

dansk byplan
laboratorium